

Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants
De heer drs. H.H.H. Wieleman RA
Postbus 7984
1008 AD AMSTERDAM

Datum 12 november 2013
Ons kenmerk TA-MOp-13110380
Pagina 1 van 4

Telefoon
E-mail

Betreft Reactie AFM op ontwerpverordeningen ViO
en VGBA

Geachte heer Wieleman,

In deze brief reageert de Autoriteit Financiële Markten (AFM) op de aangepaste Ontwerpverordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA) en de Ontwerpverordening inzake de Onafhankelijkheid van Accountants bij Assurance-Opdrachten (ViO). Op 13 augustus jl. hebben wij gereageerd op de eerste consultatie van deze ontwerpverordeningen.¹ De Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) heeft deze ontwerpverordeningen op 16 oktober 2013 voor een tweede maal ter consultatie voorgelegd aan haar leden.

Wij willen de NBA complimenteren met de wijze waarop zij de vele, soms uiteenlopende, reacties op de conceptverordeningen heeft verwerkt en tegelijkertijd heeft vastgehouden aan het uitgangspunt te willen komen tot duidelijke en handhaafbare normen. Evenwel zijn wij van mening dat de ontwerpverordeningen op een aantal punten nog aanscherping of verbetering behoeven. Wij willen daarom uitdrukkelijk –nogmaals– uw aandacht vragen voor de onderstaande vier onderwerpen. De eerste drie onderwerpen hadden wij reeds geadresseerd in onze brief van 13 augustus jl., het vierde onderwerp vloeit deels voort uit de nieuwe versie. Over de mogelijkheid tot een verbod op ‘direct assistance’ zal de AFM na inwerkingtreding van de ontwerpverordeningen in overleg treden met de NBA.

¹ Per brief met kenmerk TA-JFPo-13071450.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

Wij hebben nog steeds de stellige overtuiging dat het verboden zou moeten zijn een assurance-opdracht uit te voeren als de accountantseenheid, een bestuurder of interne toezichthouder van de accountantseenheid of een lid van het assurance-team een geschenk of persoonlijke uiting van gastvrijheid met een waarde van meer dan € 50 ontvangt van of verstrekt aan de verantwoordelijke entiteit of een bij de verantwoordelijke entiteit betrokken persoon. De voorgestelde ‘comply or explain’ maatregelen achten wij niet gepast in deze verordening en onvoldoende restrictief.

Verder voorziet de AFM problemen in de praktische uitvoerbaarheid van de maatregelen zoals vermeld in artikel 27, tweede lid, onderdelen b. en c. In onderdeel b. wordt de eindverantwoordelijke accountant geacht intern een melding te doen van het geschenk met een waarde van meer dan € 100. Echter, aangezien de persoon aan wie deze melding wordt gedaan geen enkele bevoegdheid of mogelijkheid heeft om (aanvullende) maatregelen te nemen of te eisen, heeft deze melding geen enkele waarde. Zeker gelet op het feit dat in de toelichting is vermeld dat de ViO niet regelt of en op welke wijze, meldingen moeten worden bewaakt en geregistreerd en of het aanvaardbaar is dat de melding informeel wordt afgehandeld. Hierbij merken wij overigens op dat artikel 12 van de ViO wel vereist dat van iedere bedreiging en maatregel een registratie wordt opgenomen in het assurance-dossier. Onderdeel c. stelt vervolgens dat de eindverantwoordelijke accountant met de met governance belaste personen moet overeenkomen wanneer en op welke wijze hij hen informeert over een geschenk met een waarde van meer dan € 100. Deze overeenkomst moet volgens onderdeel c. worden bereikt vóór aanvang van het verkrijgen of verstrekken van een dergelijk geschenk. Deze specifieke maatregel is volgens het eerste lid echter pas vereist zodra een geschenk wordt ontvangen of verstrekt. Dit lijkt inconsistent.

Wij stellen voor artikel 27 als volgt te doen luiden:

Artikel 27

Het is verboden een assurance-opdracht uit te voeren als de accountantseenheid, een bestuurder of interne toezichthouder van de accountantseenheid of een lid van het assurance-team een geschenk of persoonlijke uiting van gastvrijheid met een waarde van meer dan € 50 ontvangt van of verstrekt aan de verantwoordelijke entiteit of een bij de verantwoordelijke entiteit betrokken persoon.

In de toelichting dient dan te worden verduidelijkt dat een dergelijk verbod praktisch tot gevolg zal hebben dat voorkomen zou moeten worden dat ontvangsten en verstrekkingen met een waarde van meer dan € 50 euro plaatsvinden, dan wel — indien voorkomen geen optie (meer) is — een reeds ontvangen geschenk (of de tegenwaarde van de persoonlijke uiting van gastvrijheid) met een waarde van meer dan € 50 euro onverwijld dient te worden geretourneerd.

Vanzelfsprekend kan ook dit op vriendelijke wijze, bijvoorbeeld door verwijzing naar de bepalingen van de ViO welke nu eenmaal geen afwijkingen van de daarin opgenomen norm toelaten. Bij een diner kan dit eenvoudigweg door zonnig de rekening te splitsen.

Datum 12 november 2013
Ons kenmerk TA-MOp-13110380
Pagina 3 van 4

Afname van goederen of diensten (inclusief leningen, garantstelling of andere vormen van zekerheidsstelling)

In de toelichting bij artikel 35, met betrekking tot de afname van goederen en diensten, wordt gesteld dat zelfs een objectieve en zakelijke transactie tussen de partijen een zodanige omvang of looptijd kan bereiken dat deze leidt tot een bedreiging van een onafhankelijke uitvoering van de assurance-opdracht. Wij zijn van mening dat deze toelichting in feite een vereiste bevat dat als vierde punt zou moeten toegevoegd aan het tweede lid van artikel 35: “de goederen of diensten voor geen van de betrokken partijen van wezenlijk belang zijn”. De invulling van het begrip ‘wezenlijk’ vergt vervolgens enige toelichting, waarbij wij ons kunnen voorstellen dat er in de hier bedoelde omstandigheden een kwantitatief hogere marge wordt gehanteerd dan bij het reguliere begrip ‘materieel belang’ en dat in feite sprake is van grote financiële, operationele of strategische betekenis voor ten minste één van de betrokken partijen. Verder zijn wij van mening dat deze toevoeging ook gepast is in het tweede lid van artikel 36, met betrekking tot het aanvaarden van leningen, garantstelling of andere vormen van zekerheidsstelling.

Juridische procedure

Wij herhalen hier ons standpunt dat voorkomen moet worden dat deze bepaling door een accountantseenheid of een onderdeel van het netwerk zou kunnen worden gebruikt als argument om anderen ertoe te bewegen zich niet met juridische middelen en procedures tegen tekortkomingen in de controle te verzetten. Ingeval de accountantseenheid of een onderdeel van het netwerk overweegt een assurance-opdracht tussentijds op te zeggen en sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang tot voortzetting van de assurance-opdracht, vinden wij dat de eindverantwoordelijke accountant in overleg met de NBA en de AFM een oplossing zou moeten zoeken, in plaats van het direct beëindigen van de assurance-opdracht. De verwijzing in de toelichting naar artikel 15 van de ViO achten wij daarvoor onvoldoende geschikt. Artikel 15 ziet immers op de situatie waarin de eindverantwoordelijke accountant de assurance-opdracht zelf *wil* continueren. Wij zien echter het risico dat in geval van een juridische procedure de eindverantwoordelijke accountant of de accountantseenheid de opdracht *niet* wil continueren en dus niet toekomt aan de toepassing van artikel 15. Om die reden zou het goed zijn de specifieke maatregelen van artikel 15 expliciet op te nemen in artikel 45. De AFM acht deze toevoeging in artikel 45 in ieder geval onmisbaar voor wettelijke controles.

Toelichting principle-based bepalingen

Hoewel de toelichting al veel is verbeterd, benadrukken wij dat deze op specifieke punten nog aandacht behoeft. Het gaat hierbij dan vooral om de praktische toepasbaarheid van de meer ‘principle-based’ bepalingen. Bijvoorbeeld de bepalingen waarin wordt gesproken over ‘materieel belang’, waarbij geen relatie is met het assurance-object, en het dus niet duidelijk is of het hier gaat om een kwantitatief of kwalitatief materieel belang of beide. Ook de omvangaanduiding ‘van niet te verwaarlozen betekenis’ verdient een nadere toelichting.

Daarnaast acht de AFM het van groot belang dat de toelichting benadrukt dat een meer principle-based of kwalitatieve benadering van bijvoorbeeld de samenloop van dienstverlening bij een niet-OOB niet betekent dat

Datum 12 november 2013
Ons kenmerk TA-MOp-13110380
Pagina 4 van 4

een accountant daarin meer ‘scharrelruimte’ heeft dan wanneer dergelijke bepaling meer rule-based zouden zijn geformuleerd.²

Wij wijzen u er wellicht ten overvloede op dat in het niet-OOB segment zeer grote en maatschappelijk relevante instellingen vallen, de waarborgen met betrekking tot gedragsregels en onafhankelijkheid ook hier evident van grote waarde zijn en niet ondergeschikt mogen worden gemaakt aan bedrijfseconomische overwegingen aan de kant van accountantsorganisaties om op conflicterende terreinen ‘graantjes mee te pikken’.

Wij hopen dat u bovenstaande opmerkingen nog verwerkt in de verordening en zijn vanzelfsprekend bereid tot nader overleg.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

w.g. Mr. drs. G. J. Everts RA
Bestuurslid

² Zie het artikel “Accountants leggen zich morrend neer bij onafhankelijkheidsregels” in het Financieele Dagblad van 18 oktober 2013.